

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Dato: **13 FEB. 2007**

J.nr.: 2006-1113-401
2006-1114-401
2006-1744-401
2006-2525-401

Sagsbehandler: EL
(Bedes anført ved henvendelser)

Akt. nr.: 19

+ bilag

Vedrørende Gulbrandsens og Giversens klager til ombudsmanden over afslag helt/delvist på aktindsigt i dokumenter vedrørende de danske styrker i Afghanistan og klage over "selektiv lukkethed" i Forsvarsministeriet mv.

Jeg vedlægger til orientering en kopi af mit brev af dags dato til Gulbrandsen og Giversen hvoraf det fremgår at jeg har besluttet ikke at foretage mig yderligere vedrørende deres klager.

Med venlig hilsen

Hans Gammerloff-Hansen

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

KOPIDato: **13 FEB. 2007**

J.nr.: 2006-1113-401

J.nr.: 2006-1114-401

J.nr.: 2006-1744-401

J.nr.: 2006-2625-401

Danmarks Radio
c/o Guldbrandsen Film
Ryvangs Alle 72
2900 Hellerup
Att. Christoffer Guldbrandsen og Nils Giversen

Sagsbehandler: EL
(Bedes anført ved henvendelser)

Akt. nr.: 17

+ bilag

Vedrørende Deres klager over afslag helt/delvist på aktindsigt i dokumenter vedrørende de danske styrker i Afghanistan og klage over "selektiv lukkethed" i Forsvarsministeriet mv.

Jeg foretager mig ikke yderligere i anledning af Deres klager. Begrundelsen herfor redegør jeg for i det følgende.

De klagede til mig henholdsvis den 29. marts 2006, den 11. maj 2006 og den 10. august 2006 over Forsvarskommandoens, Forsvarsministeriets og Statsministeriets afslag på aktindsigt, herunder de foretagne ekstraheringer i de udleverede dokumenter, endvidere over at visse dokumenter var bortkommet samt over myndighedernes sagsbehandlingstid. De klagede også over at der i Forsvarsministeriet skulle være truffet beslutning om at ansatte i forsvaret ikke måtte tale med Dem.

I anledning af Deres klager indledte jeg en undersøgelse. Denne undersøgelse har jeg nu standset. De akter som ministeriet har givet Dem afslag på aktindsigt, har jeg således ikke gennemset.

Gennem Deres klager ønsker De yderligere indsigt i oplysninger der kan belyse forhold vedrørende de danske styrker i Afghanistan, herunder bl.a. hvilke oplysninger regeringen var i besiddelse af, og hvornår. Også filmen Den hemmelig Krig som De har tilrettelagt, rejser spørgsmål herom.

Siden offentliggørelsen af filmen har Folketingets Præsidium, Folketingets Forsvarsudvalg, Folketingets Udenrigspolitiske Nævn og medlemmer af Folketinget vist betydelig interesse for denne sag. Deres interesse i at få yderligere indsigt i sagen om de danske styrker i Afghanistan deles således af et betydeligt antal medlemmer af Folketinget.

Der har bl.a. på nuværende tidspunkt været stillet og besvaret ca. 150 § 20-spørgsmål

til henholdsvis statsministeren, forsvarsministeren og udenrigsministeren, og der er indleveret en lang række yderligere spørgsmål.

Sagen er blevet drøftet i Det Udenrigspolitisk Nævn, og forsvarsministeren har efter offentliggørelsen af filmen forelagt yderligere fortrolige oplysninger for nævnet.

Folketingets Præsidium blev af oppositionen (S, SF, R og EL) opfordret til at foranledige at Folketingets Lovsekretariat i samarbejde med uafhængige jurister skulle gennemgå forsvarsministerens redegørelse af 13. december 2006 bl.a. med henblik på at analysere forholdet mellem regeringens løfter og oplysninger til Folketinget. Præsidiets behandlede efter det oplyste henvendelsen på et møde den 24. januar 2007 hvor tre ud af de fem medlemmer stemte imod forslaget. I begrundelsen for afslaget hedder det bl.a. at Folketingets Lovsekretariat ikke kan medvirke til en sådan undersøgelse, men at præsidiets er bekendt med at sagen og den omtalte redegørelse har været drøftet i Det Udenrigspolitiske Nævn, og at præsidiets umiddelbart finder det er mest naturligt at yderligere oplysninger søges indhentet i dette regi. Endelig oplyses det at folketingsgrupperne kan vælge at bruge deres gruppestøttemidler på en undersøgelse af sagen.

Der har desuden været afholdt et åbent samråd i Folketingets Forsvarsudvalg den 1. februar 2007 hvor statsministeren, forsvarsministeren og udenrigsministeren svarede på mundtlige spørgsmål og fem skriftlige spørgsmål. Jeg har fået oplyst at samrådet alene havde orienterede karakter.

De spørgsmål som filmen rejser, og som De ønsker besvaret ved yderligere indsigt søges således i vidt omfang belyst af et stort antal medlemmer af Folketinget gennem spørgsmål til ministre og gennem medlemmers deltagelse i Folketingets Forsvarsudvalg, i Folketingets Udenrigspolitiske Nævn og i Folketingets Præsidium.

Folketinget har tillige mulighed for at beslutte at der skal gennemføres en nærmere undersøgelse af en sag af alment vigtig betydning. Efter § 1, stk. 1, i loven om undersøgelseskommissioner (lov nr. 357 af 2. juni 1999) kan Folketinget således vedtage en beslutning om at en undersøgelseskommission skal nedsættes, jf. også § 55 ff i Folketingets Forretningsorden. I modsætning til hvad der gælder for en ombudsmandsundersøgelse, kan en undersøgelseskommission undersøge en sag på grundlag af vidneforklaringer; en sådan undersøgelse vil således give bedre mulighed for at belyse sagen. Det samme vil være tilfældet hvis De udnytter Deres mulighed for at indbringe sagen for de almindelige domstole.

Klager som opfylder ombudsmandslovens grundlæggende betingelser for indgivelse af klage, bliver normalt behandlet af ombudsmanden. Dette gælder naturligvis også for mediernes klager over afslag på aktindsigt.

I ganske særlige tilfælde kan hensynet til den almindelige tillid til ombudsmandens po-

litiske neutralitet – der er en nødvendig forudsætning for ombudsmandens mulighed for at udføre sin opgave med at kontrollere forvaltningen, jf. ombudsmandslovens § 1 og § 7 (lov nr. 473 af 12. juni 1996) – føre til at ombudsmanden undlader at undersøge en sag. I en afvejning over for blandt andet sagens karakter samt andre muligheder for i givet fald at få sagen undersøgt og oplyst vil ombudsmanden således efter omstændighederne kunne inddrage hensynet til at embedet ikke placeres som led i en aktuel politisk konflikt. Jeg henviser herved til ombudsmandslovens § 16, stk. 1, hvorefter ombudsmanden afgør om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelser, samt til Alf Ross og Ole Espersen, Dansk Statsforfatningsret II (1980) s. 799.

I ombudsmandens hidtidige praksis har hensynet til ombudsmandens politiske neutralitet sjældent været så tungtvejende at det – set i forhold til de hensyn som talte for en ombudsmandsundersøgelse – har kunnet begrunde at ombudsmanden undlod at undersøge sagen.

Med hensyn til den foreliggende sag er det imidlertid min opfattelse at Folketingets behandling af sagen har antaget en så omfattende og særlig karakter, at hensynene til ombudsmandens politiske neutralitet foreligger med en sådan styrke at jeg bør undlade at foretage mere i sagen.

På denne baggrund har jeg besluttet at jeg ikke foretager mig yderligere vedrørende Deres klager, hvilket jeg i forhold til Dem og Deres forventning om min undersøgelse af sagen beklager. Deres originalbilag returneres (brev af 24. marts 2006 fra Forsvarsministeriet til Dem).

Jeg har samtidig hermed orienteret Folketingets Præsidium, Det Udenrigspolitiske Nævn, Retsudvalget og Forsvarsudvalget herom.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi til:

Statsministeriet, j.nr. 230-0237

Forsvarsministeriet, j.nr. 1.kt – 04-0051-89

Folketingets Præsidium

Det Udenrigspolitiske Nævn

Folketingets Retsudvalg

Folketingets Forsvarsudvalg